

Gustav Lövås — i 50 år roade han hela Sverige

Alltid på resande fot. Kappsäcken stod alltid packad, Lövås var en av våra trognaste turnéartister. Med Klangerevyn reste han nästan 22 år i sträck. Det var först för några år sedan som han slutade med de slitsamma turnéerna. Han var sällan sjuk och sitt goda humör utanför scenen tycktes han aldrig förlora. Det är en hopplös uppgift att hitta någon som kan minnas en föreställning som måste inställas för Gustav Lövås skull.

För den yngre generationen var Gustav Lövås främst handlare Sjökvist i Åsa-Nisse-filmerna. Men de flesta minns honom som den resande roaren.

Gustav Lövås var ett namn med dragningskraft på publiken. När han började med Klangerevyn 1935 var han redan välkänd, en säker investering. 1944 fyllde han 50 år, för att fira det gjorde han en specialföreställning med sina bästa nummer genom åren. Födelsedagen var Menlösa barns dag, den var alla synpunkter hopplösaste dagen på året för varje form av spektakel. Men när Gustav klev in på scenen fanns det inte en enda tom stol i salongen. Här gratuleras han efteråt av Ragnar Klange.

Han var en mästare på parodier. Och raden av kvinnoporträtt som publiken inte kan glömma är lång: Zarah Leander, Mistinguett, Margit Rosengren, Julia, Snövit.

Som den yngre generationen känner honom — handlare Sjökvist i Åsa-Nisse-filmerna — Gustav Lövås var med i nästan allihop. Han var 73 när han deltog i sin sista inspelning. Medelåldern var hög bland huvudrollsinnehavarna, Arthur Rolén, 73, och John Elfström, 65. Med filmerna nådde han en stor publik men de flesta minns Gustav Lövås som den resande roaren. Det var under turnéerna som han kom i kontakt med sin publik och det var så han trivdes bäst.

Som revyartist var Gustav Lövås naturbegåvad. Han blev en av våra främsta och mest älskade. Han debuterade redan 1917 och han fortsatte att turnera året runt ända till 60-talet. Han textade oerhört skickligt, alla som satt i salongen hörde vartenda ord han sa. Något av en specialitet var hans "rabbelkupletter", han kunde sjunga hur fort som helst och varje ord gick fram, något som många textförfattare utnyttjade flitigt. Här med Greta Krigström och Birgitta Glantz i Klangerevyn.

"Den inbillade sjuke" blev en av hans stora roller. Många tyckte det var konstigt när Sveriges folkföraste revykrumelur ville spela teater "på riktigt", men de som såg honom blev förvånade över prestationen.

De flesta av kollegerna minns Gustav Lövås med cigarren i munnen, den hängde där nästan dygnet runt, utom när han stod på scen.

Av LARS-G HOLMSTRÖM

När Gustav Lövås dog var det slutet på en livslång turné. Han var nära 74 år gammal och för många vänner kom det som en överraskning att han varit sjuk i tre månader.

— Jag kan inte minnas en enda föreställning som vi fått inställa för Gustavs skull, säger Ragnar Klange, skådespelarkamrat och chef för Klangerevyn, där Gustav Lövås medverkade närmare 22 år.

Gustav Lövås blev under sina nästan 50 år på turnerande fot en av våra folkföraste revyartister.

Ofta turnerade han både sommar och vinter, med revyer på sommaren och Riksteatern på vintern.

Han gifte sig 1918 med fru Siggan. Då hade han debuterat redan året innan i en amatörrevy. Och så fortsatte det.

Revy i blodet

Gustav Lövås var mycket skicklig som sångare och hade kommit in vid Operan om han försökt, men det var revyn han hade i blodet. Han älskade att göra parodier och kupletterna blev hans naturligaste uttrycksmedel.

1935 var han ett av de stora namnen på svenska revyscener tillsammans med Ernst Rolf, Karl Gerhard och Zarah Leander.

Han blev en institution i Klangerevyn där han inte slutade förrän 1960.

Folkets hus-teatern, också under direktör Ragnar Klange, lämnade han 1947 och gick över till Odéon ända tills Povell Ramel kom och bytte namn på teatern.

I slutet av 50-talet gjorde Gustav Lövås Molières "Den inbillade sjuke" och behovet att spela seriös teater kom allt oftare till uttryck. Flera gånger i pjäser av Vilhelm Moberg.

Han tyckte att det var skönt att skruva ned turnétempot och spela samma roll en hel kväll. Han övergav revykrumeluren för att spela dramatik.

När han fyllde 70 sa Gustav Lövås:

— Jag har haft så roligt som någon kan ha.

— Möjligtvis med undantag för den publik som såg honom på scenen, säger de som minns honom.

Gustav Lövås död

— Skådespelaren Gustav Lövås har avlidit på Söderby sjukhus i Stockholm. Han var 73 år gammal.

Gustav Lövås var en av våra flitigaste och mest kända revyskådespelare. Han turnerade landet runt i över 50 år, varvid han hann besöka de flesta samhällen där det fanns en samlingslokal eller en folkpark.

Gustav Lövås var från början möbelsnickare men övade sina teaterambitioner i en godtemplarloge. Men hans talanger hade observerats av ett resande teatersällskap. Och 1917 började turnerandet och gästspelen vid en lång rad teatrar. Han spelade hos Axel Engdahl i Göteborg, hos Ernst Rolf, på Vasateatern men framför allt på Folkets hus, 13 säsonger. Sammanlagt spelade han 23 revyer hos Ragnar Klange.

I revyerna, där Karl-Ewert skrev de flesta av hans texter, gjorde han stor lycka i parodier, bl. a. på John Forsell, Zarah Leander och Leopold Stokowsky. Men Gustav Lövås spelade inte bara revy. Han medverkade i en lång rad operetter och folklustspel. I "Värmlänningarna" hann han, enligt vad han själv uppgivit, spela alla roller utom Anna. Han var med i många svenska filmkomedier som "Anderssonskans Kalle", "Flottan silla fäst-mö" och på senare år framför allt i Åsa Nisse-filmerna. Båtsman Augustsson i "Styrman Carlssons flammor" hörde till hans parodier. På senare år breddade Lövås sitt register. Han fick fina recensioner för titelrollerna i Molières "Den inbillade sjuke" 1957 och Vilhelm Mobergs "Ankeman Jarl" fyra år senare.

Gustav Lövås fick i våras det s. k. Östermalmpriset som erkänsla för att han spritt glädje bland svenska folket i över 50 år.